
Schriftelijke vragen aan het college

Reg. nr:

Datum: 12 maart 2011

Aan de voorzitter van de raad.

Steller vragen: Hans Marchal/PCG

Onderwerp: Burgerleden in welstandcommissie/'welstandsluw' beleid?

Het college wordt verzocht de volgende vragen schriftelijk te beantwoorden:

- 1) Enkele jaren geleden heeft de PCG de notitie 'Burgerleden in welstandscommissie' aangeboden aan het college (*zie bijlage 1*). Zowel dhr. Tom, directeur Welstand en Monumenten Midden-Nederland, als het *vorige* college reageerden daar positief op (*zie bijlage 2*). Tot op heden zijn de aangekondigde vervolgstappen nog steeds niet gezet. Is het *huidige* college het met de PCG eens dat burgerleden in de welstandscommissie een toegevoegde waarde hebben? Kortom, gaat het college de benodigde stappen zetten om burgerleden te benoemen in de welstandscommissie?
 - 2) Er zijn inmiddels een aantal welstandsvrije gemeenten in ons land. Er zijn ook allerlei andere tussenvormen denkbaar. Legio andere gemeenten kiezen bijvoorbeeld voor een stapsgewijze groei naar een welstandsvrije situatie. Weer andere gemeenten maken delen van hun grondgebied welstandsvrij en beschermen alleen nog gevoelige delen die een grote cultuurhistorische waarde hebben. Nog weer andere gemeenten oormerken hun beleid niet als 'welstandsvrij' maar als 'welstandsluw'. Bij veel gemeenten blijft er wel een Welstandsnota bestaan, zij het dus alleen voor bepaalde gebieden, of in afgeslankte vorm. De meeste van deze gemeenten zeggen achteraf geen spijt te hebben van deze keus. *Vragen:*
 - Wat is de visie van het college op het welstandsbeleid? Is het Wijkse welstandsbeleid aan vernieuwing toe?
 - Ziet het college 'wat' in een 'welstandsluw' beleid?
 - Komt er een nieuwe Welstandsnota met minder en minder gedetailleerde criteria waarbij sturing op hoofdlijnen goed mogelijk blijft?
 - Durft het college het aan om bepaalde (delen van) nieuwbouwwijken te ontwerpen waar welstandsvrij bouwen mogelijk is?
-

Toelichting:

Het onderwerp 'welstand' maakt regelmatig de tongen los. Er zijn inmiddels een aantal welstandsvrije gemeenten. Het argument is deregulering, ofwel efficiënter werken door het terugdringen van het aantal regels. Dat is prettig voor de burger en goedkoper voor de gemeente. Een praktijkvoorbeeld wijst uit dat welstandsvrij bouwen zich kenmerkt door 'eenheid in verscheidenheid' in plaats van 'eenheidsworst'. Toch is er bij de PCG wel wat koudwatervrees om tot de rigoureuze stap 'welstandsvrij' over te gaan. Hoe wordt de kwaliteit van Wijk bij Duurstede gewaarborgd als alle welstandsregels worden losgelaten? 'Welstandsluw' is wellicht een goede tussenvariant... Al met al is de PCG is er wel van overtuigd dat het 'welstandsbeleid' aan een vernieuwing toe is!

Hans Marchal/PCG

Bijlage 1

Burgerleden in welstandscommissie?

De welstandscommissie

Wat is een welstandscommissie? De welstandscommissie is in Nederland een door de gemeenteraad benoemde onafhankelijke commissie. In opdracht van de gemeente beoordeelt een welstandscommissie of een bouwplan of verbouwingsplannen passen in de omgeving. Kortom, het is de commissie waarmee de burger te maken krijgt als deze wil bouwen, aan- of verbouwen.

De welstandscommissie bestaat uit architecten en stedenbouwkundigen en bekijkt hoe het bouwwerk eruit komt te zien, welke materialen gebruikt gaan worden, of het bouwwerk past in de bestaande omgeving en of het voldoende kwaliteit heeft. Gekeken wordt naar het uiterlijk van individuele gebouwen en dorps- of stadsaanzichten. De commissie brengt advies uit aan burgemeester en wethouders ten aanzien van de vraag of de bouw- of verbouwplannen in strijd zijn met redelijke eisen van welstand zoals in de Woningwet bepaald. Het door de welstandscommissie uitgebrachte advies wordt in het algemeen door de gemeente opgevolgd. In de praktijk wordt hiervan slechts in zeer bijzondere omstandigheden afgeweken. Als de welstandscommissie negatief oordeelt of voorwaarden stelt, neemt ze hierover met de betreffende persoon c.q. instelling contact op. Gemiddeld wordt trouwens in zo'n 90% van de gevallen een positief advies (soms met kleine aanpassingen op het oorspronkelijke plan) uitgebracht door de welstandscommissie. Maar ja..., de pijn zit in die 10%... Echter, niet alleen de negatieve maar soms ook positieve adviezen roept meerdere malen bij de burger vraagtekens op...

Kritiek op welstandscommissies

De welstandscommissies staan nogal eens bloot aan kritiek. Niet iedereen is tevreden over de besluiten van welstand. De burger begrijpt niet altijd waarom het ene plan wel wordt goedgekeurd en het andere niet. Ook in de gemeente Wijk bij Duurstede zijn de voorbeelden te noemen waar adviezen van de commissie tot discussie hebben geleid. Het college heeft de afgelopen jaren zelfs meerdere malen adviezen van de commissie naast zich neergelegd. Het meest recente voorbeeld betreft de plannen voor de nieuwe brandweergarage Cothen/Langbroek. Hoe is de kritiek te verklaren? Gebrek aan achtergrondinformatie is een kritiekpunt die de welstandscommissie voor de voeten geworpen krijgt. Ze staan niet met 'twee voeten in de klei'. Verder spreekt de welstandscommissie volgens criticiasters een specifieke taal die slecht te begrijpen is. De roep klinkt zelfs hier en daar: 'Schaf welstandscommissies af!' Het wordt gezien als beklemmende regelgeving. Afschaffen gaat de PCG een stap te ver. Middels deze notitie wordt geprobeerd de welstandscommissie een positieve impuls te geven. Hoe is het draagvlak te vergroten? De PCG doet een voorstel.

Burgerleden in welstandscommissie

Het benoemen van burgerleden in de welstandscommissie kan resulteren in meer draagvlak voor de beslissingen van de commissie. In gemeenten die met burgerleden werken zijn de resultaten positief. Inmiddels zijn 5 gemeenten in onze regio (landelijk zijn het er overigens tientallen) overgegaan tot het benoemen van burgerleden in de welstandcommissie. Het betreft de gemeenten: Baarn, Breukelen, Montfoort, Woudenberg en Utrechtse Heuvelrug. Komt de gemeente Wijk bij Duurstede straks ook in dit rijtje? Voor een goed advies en om me zo breed mogelijk te oriënteren heb ik contact opgenomen met de directeur van Welstand en Monumenten (regio Nieuwegein waar Wijk bij Duurstede onder valt), de heer Tom.

Vooraf dacht ik: 'weg idee...' Maar wat denkt u...? De heer Tom is voorstander van en enthousiast over het benoemen van burgerleden in welstandscommissies. De voordelen zijn onder andere:

- de commissie krijgt veel meer binding met de plek waarover gesproken wordt;
- de commissie komt uit de exclusieve sfeer;
- de kwaliteit van de adviezen wordt beter en begrijpelijker;
- de band tussen de commissie en gemeente wordt versterkt;
- de betrokkenheid van de commissie met de gemeente en haar gebied wordt vergroot;
- de discussies worden leuker en breder, voorts wordt door de inbreng van de burgerleden de discussie verrijkt.

Na het positieve verhaal van de heer Tom twijfelt de PCG geen moment meer: benoem één of twee burgerleden in de welstandcommissie! De gemeente c.q. de gemeenteraad gaat hierover... Wat let ons?! De voordelen wegen op tegen de nadelen en het is ook nog een goede vorm van burgerparticipatie. Ik begrijp enkele bedenkingen... Natuurlijk, de burgerleden moeten deskundig en ze moeten onafhankelijk zijn. Er kan twijfel bestaan of het benoemen van burgerleden in de welstandscommissie werkelijk tot de gewenste kwaliteitsverbetering zal leiden. De twijfel die er bij de PCG-fractie heerste is echter door de positieve praktijkvoorbeelden verdwenen als 'sneeuw voor de zon'. De PCG stelt voor om als experiment burgerleden te benoemen in de welstandscommissie en dit experiment over twee of drie jaar te evalueren.

Voorstel:

- De PCG verzoekt het college te reageren op deze korte notitie;
- De PCG verzoekt de agendacommissie deze notitie (inclusief de reactie van het college) te agenderen voor een voorbespreking;
- De heer Tom, directeur van Welstand en Monumenten regio Nieuwegein, uitnodigen om bij de voorbespreking aanwezig te zijn. Hij is bereid wat te vertellen over de welstandscommissie in het algemeen en over het functioneren van burgerleden in een dergelijke commissie in het bijzonder.

Vervolg: Aan de hand van de uitkomsten van de voorbespreking overweegt de PCG om met een initiatiefvoorstel te komen.

Voor bijlage 2 zie volgende pagina

Antwoorden op schriftelijke vragen aan het college

Reg. nr: 2008-39

Datum waarop de vragen zijn gesteld: 21 juli 2008

Steller vragen: Hans Marchal/PCG

Onderwerp: Burgerleden in welstandscommissie

Vraag 1: Graag reageren op de notitie 'Burgerleden in welstandscommissie?'

Antwoord: Op maandag 1 september jl. heeft de verantwoordelijke portefeuillehouder, Henk Muis, een gesprek gehad met de directeur van Welstand en Monumenten Midden Nederland over het onderwerp 'Burgerleden in de welstandscommissie'.

De heer Tom is enthousiast over zijn ervaringen met burgerleden in de welstandscommissie. Hoewel burgerleden soms niet deskundig zijn op het gebied van architectuur of stedenbouw, kunnen zij wel vaak lokale bijzonderheden voor het voetlicht brengen. Tevens kunnen burgerleden de afstand tussen bestuur/commissie en burger, maar ook tussen bestuur en commissie verkleinen. Gebleken is ook dat de adviezen van de commissie op een voor de burger begrijpelijker wijze worden geformuleerd. Het bovenstaande geldt niet alleen voor de welstandcommissie maar ook voor de monumentencommissie.

Het pleit er dan ook voor dat initiatieven worden ontplooid om te bewerkstelligen dat burgers zitting nemen in de welstands- en monumentencommissie.

Wij zullen de heer Tom van Welstand en Monumenten verzoeken om tijdens een voorbespreking van de raadsvergadering een toelichting te geven over burgerleden in de welstandscommissie. Vervolgens zal aan de gemeenteraad een voorstel worden voorgelegd om de bouwverordening aan te passen, aangezien in deze verordening de samenstelling van de welstandscommissie wordt bepaald. In dit voorstel zal dan ook worden ingegaan op de financiële aspecten (bezoldiging, leges, enz.).

Datum: 19 september 2008

Namens het college van burgemeester en wethouders,

Henk Muis
wethouder
